

EVROPSKI PARLAMENT

2004

2009

Dokument zasedanja

14.5.2008

B6-0222/2008

PREDLOG RESOLUCIJE

k izjavi Komisije

v skladu s členom 103(2) Poslovnika,

ki ga predlagajo Joseph Daul, Mairead McGuinness, Maria Martens, John Bowis, Gay Mitchell in Neil Parish

v imenu skupine PPE-DE

o rasti cen živil v EU in državah v razvoju

Resolucija Evropskega parlamenta o rasti cen živil v EU in državah v razvoju

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 33 Pogodbe ES,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. oktobra 2007 o rasti cen živil in krme,
 - ob upoštevanju svoje zakonodajne resolucije z dne 26. septembra 2007 o prahi za leto 2008,
 - ob upoštevanju člena 103(2) svojega Poslovnika,
- A. ker je letom statičnih ali padajočih cen blaga sledilo nedavno povečanje svetovnih cen živil, zaradi česar so se sedaj povečale maloprodajne cene,
- B. ker so na svetovno proizvodnjo žita vplivale slabe vremenske razmere, predvsem suše in poplave, ki so verjetno povezane s podnebnimi spremembami,
- C. ker je cena riža poskočila z okrog 300 USD za tono pred enim letom na 1000 USD, kar je najvišja cena doslej,
- D. ker sta ceni pšenice in sojinih zrn v začetku tega leta dosegli vrh, pri čemer so se cene pšenice povečale za 130 %, cene sojinih zrn za 87 %, cene koruze pa za 31 %,
- E. ker so cene nekaterih kmetijskih surovin, kot je pšenica, precej padle z visokih ravni z začetka tega leta, vendar so še vedno zelo nestabilne,
- F. ker naj bi se po zadnjih ocenah svetovna proizvodnja žit v letu 2008 povečala za 2,6 % na rekordnih 2164 milijonov ton; ker pa so te ocene odvisne od ugodnih podnebnih razmer,
- G. ker svetovno povpraševanje po živilih narašča hitreje od oskrbe, nenazadnje ker se zaradi vse višjih dohodkov v razvijajočih se gospodarstvih, kot sta Indija in Kitajska, ter rastjo prebivalstva in večjo urbanizacijo naglo povečuje povpraševanje zlasti po mesnih in mlečnih izdelkih ter posledično tudi po krmi,
- H. ker svetovno prebivalstvo, ki narašča za 82 milijonov na leto, ogroža varnost preskrbe s hrano, zlasti v državah v razvoju, in ker bo skupno število prebivalstva leta 2025 po napovedih znašalo 8 milijard,
- I. ker učinek naraščajočih cen blaga začenja destabilizirati svetovno gospodarstvo in je v več državah že povzročil nemire,
- J. ker bi spiralno naraščanje cen živil po ocenah Svetovne banke lahko pahnilo v še večjo

revščino več kot 100 milijonov ljudi v državah v razvoju,

- K. ker so višje cene blaga zelo obremenile proračune agencij za pomoč in jim še dodatno otežujejo zagotavljanje nujne oskrbe, kjer je potrebna,
- L. ker so se v času, ko je Svetovni program za hrano 20. marca 2008 objavil izredni nujni poziv, stroški njegovih nakupov živil od junija 2007 povečali za 55 %, kar je v njegovem proračunu za obroke hrane povzročilo primanjkljaj v višini 500 milijonov USD, ker so cene živil v naslednjih treh mesecih narasle še za 20 %,
- M. ker mora Svetovni program za hrano zadostiti nujnim potrebam glede lakote najbolj ranljivih ljudi na svetu – samo v Darfurju je tja do tri milijone takšnih ljudi, poleg njih pa še 70 milijonov v do 80 državah,
- N. ker so posledice lakote bolj izrazite na podeželju (kjer živi do 60 % prebivalstva, ki je neposredno odvisno od kmetijstva ali s kmetijstvom povezanih dejavnosti) in ker je v državah v razvoju kmetijstvo glavni gospodarski sektor (20 % BDP in dve tretjini zaposlenih v državah AKP),
- O. ker kljub dokazanemu pomenu kmetijskega sektorja za države v razvoju niti nacionalne vlade niti politike EU za razvojno sodelovanje temu ključnemu sektorju ne dajejo prednosti, poleg tega pa se male kmete potiska čedalje bolj na obrobje,
- P. ker je resna ovira za povečano kmetijsko proizvodnjo v državah v razvoju to, da mali kmetje pogosto nimajo dostopa do posojil ali mikrokreditov za naložbe v boljša semena, gnojila in namakalne sisteme ter v potreben obseg instrumentov za varstvo rastlin, da bi zaščitili svoje pridelke pred škodljivci in boleznimi, včasih zaradi tega, ker nimajo lastne zemlje in tako nimajo nobenega jamstva za posojila,
- Q. ker so države, kot so Tajsko, Vietnam in Kitajska, uvedle prepovedi izvoza, kvote in davke, kot način, s katerim se prepreči, da bi kmetijske surovine odšle iz njihovih držav, in s tem povzročile dodatno oviro za uspešen zaključek kroga pogajanj iz Dohe,
- R. ker so cene zemljišč zaradi visokih cen blaga strmo narasle, kar otežuje najem ali nakup zemljišč za kmetijsko proizvodnjo,
- S. ker so se vzorci porabe v državah v razvoju hitro spremenili in se je npr. na Kitajskem poraba govedine v zadnjem desetletju potrojila na 50 kg na prebivalca na leto,
- T. ker so v preteklosti do pred kratkim cene žita ponavadi realno gledano padale in ker so bile cene žita leta 1975 dvakrat višje od sedanjih,
- U. ker maloprodajne cene živil ne sledijo življenjskim stroškom, prodajne cene na kmetijah pa ne dohajajo maloprodajnih cen,
- V. ker se z vse višjimi cenami krmnih mešanic večajo stroški proizvodnje v živinorejskem sektorju;

- W. ker izdatki za raziskave in tehnologijo v kmetijstvu niso sledili vedno večjim zahtevam,
- X. ker je v členu 33 Pogodbe ES določeno, da je cilj skupne kmetijske politike zagotoviti redno preskrbo in zagotoviti, da je preskrba potrošnikom dostopna po primernih cenah,

Proizvodnja živil in maloprodaja

1. poudarja, da bi morala preskrba s hrano za vse ljudi na svetu imeti prednost pred vsemi drugimi cilji; poudarja, da bi morala biti živila na voljo po primernih cenah; poudarja, da je skupna kmetijska politika doslej zagotavljala primerne cene živil ne le na notranjem, ampak tudi na svetovnem trgu;
2. zavrača vsakršne pozive k odpravi skupne kmetijske politike;
3. poziva k večjim naložbam za izboljšanje kmetijskih struktur, informacijskih sistemov za trge in raziskav v državah, pri katerih gre v večini primerov za države v razvoju, da bi tako povečali proizvodnjo in presegli strukturne probleme;
4. poudarja, da je težnja EU k spodbujanju manj intenzivnih oblik kmetijstva, vključno z ekološko pridelavo in omejitvami uporabe nekaterih kmetijskih vložkov, kot so fitofarmacevtska sredstva, vplivala na zmanjšanje kmetijske proizvodnje EU; poudarja, da bi se ta negativni trend z nadaljnjim zmanjšanjem razpoložljivih rešitev za varstvo pridelka poslabšal; se zaveda, da se potrošniki EU zanimajo za te proizvode, a poudarja, da so ti sistemi manj produktivni;
5. poudarja, da je treba spoštovati dohodkovni položaj kmetov EU; poudarja, da se mora dohodek kmetov zaradi naraščajočih stroškov za krmo, energijo, gnojila in druge vložke ter zaradi čedalje dražjih standardov znatno povečati, da bodo lahko še naprej zadoščali povpraševanju po živilih; poudarja, da se je kmetijski dohodek le malo povečal in da so kmetje v nekaterih državah članicah pravzaprav doživeli znižanje svojih dohodkov;
6. močno poudarja, da je strošek surovin razmeroma majhen v primerjavi s celotnimi stroški mnogih živil, zlasti predelane hrane, in da kljub nedavni rasti cen pšenice z njo povezani stroški še vedno predstavljajo manj kot 10 % maloprodajne cene štruce kruha v Združenem kraljestvu in manj kot 5% francoske štruce v Franciji;
7. poziva Komisijo in države članice, naj analizirajo razlike med cenami na kmetijah in tistimi, ki jih zaračunajo večji maloprodajni trgovci;
8. poziva k presoji vplivov vloge maloprodajnih trgovcev v živilski verigi; poudarja, da so cene živil v primerjavi z življenjskimi stroški nesorazmerno narasle; poudarja, da imajo maloprodajni trgovci prevladujoč položaj na trgu pri določanju cen živil; poziva maloprodajne trgovce, naj proizvajalcem plačajo po pošteni ceni, hkrati pa potrošnikom zagotovijo živila po primernih cenah;
9. poudarja, da bi sedanje zaloge žita EU zadostovale za samo 30 dni, in se resno sprašuje, ali je raven naših zalog živil ustrezna, zlasti glede na morebitne krize;

Mednarodna trgovina

10. poziva k hitremu, pravičnemu in uravnoteženemu zaključku kroga pogajanj STO iz Dohe; poudarja, da so imele najmanj razvite države v skladu s sporazumom „vse razen orožja“ dostop do trga EU brez kvot in carin in ga še vedno imajo; opozarja, da bodo uvoznice hrane doživele velik primanjkljaj v svoji trgovinski bilanci, medtem ko bodo izvoznice hrane izboljšale svoje trgovske bilance; poziva razvijajoče se države, naj proučijo posledice prepovedi izvoza hrane;
11. poudarja, da bi bilo treba spoštovati načelo pomoči za trgovino; poziva k takojšnji pomoči v hrani, da se omili kratkoročno pomanjkanje hrane, dolgoročno pa poziva k resnemu poskusu povečanja kmetijske produktivnosti v državah v razvoju in k njihovem vključevanju v svetovni trgovinski sistem;
12. poziva k boljšim napovedim kmetijske proizvodnje, da bo mogoče že veliko prej ugotoviti, kakšne so prevladujoče težnje na področju svetovne preskrbe s hrano;
13. poziva k okrepitvi raziskav na področju tehnologije in njene uporabe za povečanje kmetijske produktivnosti in izboljšanje predelave, zlasti v državah v razvoju;
14. poziva, naj za subjekte iz tretjih držav velja enaka stopnja nadzora kot za proizvajalce EU, a priznava, da je treba državam v razvoju pomagati pri izpolnjevanju fitosanitarnih standardov EU;

Države v razvoju

15. poziva države članice in mednarodno skupnost, naj nemudoma ugodijo izrednemu nujnemu pozivu Svetovnega programa za hrano in mu pomagajo pri soočanju z novimi izzivi v boju proti lakoti, hitro naraščajočimi svetovnimi cenami živil in nafte, čedalje ostrejšimi vremenskimi šoki, ki so delno posledica podnebnih sprememb, in upadanjem svetovnih zalog hrane;
16. poziva mednarodno skupnost, naj okrepi svoja prizadevanja za boj proti dezertifikaciji, degradaciji tal in suši, da bi se s tem zlasti v revnih državah izboljšala varnost preskrbe s hrano in dostop do vode;
17. opozarja EU in njene države članice na njihovo zavezo, da bodo pomagale prepoloviti delež prebivalstva, ki trpi za lakoto, do leta 2015 (v skladu s prvim razvojnim ciljem tisočletja), ter poziva Komisijo, Svet in države članice, naj sprejmejo in ustrezno financirajo kakršne koli ukrepe, ki so potrebni, da se omogoči spoštovanje te zaveze;
18. v zvezi s tem poziva države članice, naj spoštujejo svojo zavezanost postopnemu povečevanju odstotka njihovega bruto nacionalnega dohodka za razvojno pomoč in po cilju 0,56 % URP/BND za leto 2010 do leta 2015 dosežejo 0,7 %;
19. zato poziva Svet, da okrepi svoje zaveze razvojnim ciljem tisočletja s ponovno potrditvijo finančnih obveznosti in sprejetjem programa EU za ukrepanje v zvezi z razvojnimi cilji tisočletja na junijskem zasedanju Evropskega sveta; meni, da bi morali biti v tem

programu EU za ukrepanje opredeljeni posebni mejniki in ukrepi v časovnih okvirih na ključnih področjih, kot so izobraževanje, zdravje, voda, kmetijstvo, rast in infrastruktura, s katerimi bi zagotovili uresničitev razvojnih ciljev tisočletja do leta 2015, zato da bi do tega leta med drugim izkoreninili lakoto;

20. poziva Komisijo, Svet in države članice, naj ustrezno poskrbijo za obravnavo dolgoročne varne preskrbe s hrano in izzivov humanitarne pomoči v okviru vmesnega pregleda finančnega okvira 2007–2013;
21. poziva Komisijo, naj nameni večjo pozornost mikrofinančnim programom za male kmetijske posestnike v državah v razvoju, po možnosti v sodelovanju z Evropsko investicijsko banko, in nadaljuje obravnavo vprašanja lastninskih pravic in premoženjskega prava v okviru svojega razvojnega sodelovanja;

Praha

22. pozdravlja sklep kmetijskih ministrov EU za sprejetje predloga Komisije o odložitvi obveznosti glede prahe za leto 2008;
23. je seznanjen z ocenami Komisije, da se bo zaradi te poteze sprostilo približno 2,9 milijona hektarjev za proizvodnjo žita, kar bo povečalo letošnji pridelek za približno 10 milijonov ton;
24. obžaluje, da Svet ni sprejel predlogov sprememb Parlamenta za odložitev prahe tudi za leto 2009, in pričakuje, da bo to vprašanje ponovno obravnavano na sistematskem pregledu skupne kmetijske politike;
25. poudarja, da je instrument za uravnavanje dobave v sistemu ločenih neposrednih plačil nepotreben in da ga je izredno težko upravljati; poudarja, da je treba vsa kmetijska zemljišča v uporabi, ki so na razpolago v EU, uporabiti za okrepitev proizvodnje;
26. poziva k takojšnji odpravi prahe v EU, saj je ta instrument izgubil svoj pomen;

Biogoriva

27. se strinja, da subvencioniranje pridelkov, namenjenih za proizvodnjo biogoriva, ni več upravičeno, a močno poudarja, da se za tovrstno proizvodnjo trenutno uporablja le 2–3 % kmetijskih površin EU in da so poročila medijev, ki za sedanjo krizo zaradi pomanjkanja hrane krivijo biogoriva, kar zadeva EU, pretirana;
28. soglaša pa, da je politika v državah, kot so ZDA, o dodeljevanju večjih površin za pridelovanje koruze za proizvodnjo bioetanola posredno vplivala na ceno in razpoložljivost koruze in drugih žit na svetovnem trgu hrane;
29. poudarja, da so biogoriva trenutno edini nadomestek za fosilna goriva, ki so na trgu na voljo v večjih količinah, a so v primerjavi s fosilnimi obnovljiva in lahko pripeljejo do bistveno manjših emisij toplogrednih plinov; pozdravlja predlog Komisije za uvedbo trajnostnih meril za proizvodnjo biogoriv;

30. ugotavlja, da se ob uporabi tone žit za proizvodnjo bioetanol v EU do 40 % te količine v obliki stranskih proizvodov vrne v sektor živalske krme;
31. poziva Komisijo in države članice, naj vseeno bolj spodbujajo uporabo in proizvodnjo druge generacije bioenergije, pri kateri se predeluje gnoj in kmetijski odpadki, ne pa osnovni kmetijski proizvodi;

Biotehnologija: živila in krma

32. z zaskrbljenostjo opaža, da so se stroški krmnih mešanic povečali za 75 EUR na tono in zaradi hudega pomanjkanja krmnega žita še vedno naraščajo, kar pomeni dodatnih 15 milijard EUR za živinorejsko industrijo EU;
33. meni, da trenutna kriza terja takojšnjo in podrobno razpravo med institucijami EU in državami članicami o vlogi, ki jo ima lahko moderna biotehnologija pri zagotavljanju nadaljnje proizvodnje živil po primernih cenah;
34. z zaskrbljenostjo opaža, da oviranje odobritve gensko spremenjenih organizmov povzroča rast cen drugih posamičnih krmil, kar pa škoduje konkurenčnosti živinorejcev EU in vodi do paradoksnih razmer, ko potrošniki EU kupujejo meso in proizvode živalskega izvora iz tretjih držav, ki uporabljajo krmo z gensko spremenjenimi organizmi;
35. opozarja, da 85 % krmnih mešanic, proizvedenih v EU, vsebuje gensko spremenjene proizvode;
36. poziva Komisijo, Evropsko agencijo za varnost hrane in države članice, da priznajo odvisnost EU od uvoza zelenjavnih beljakovin iz tretjih držav ter uvedejo učinkovite uvozne predpise, ki bodo temeljili na mejnih vrednostih za gensko spremenjene organizme, in zmanjšajo nepotrebne zamude v sistemu EU za odobritev gensko spremenjenih organizmov;

Finančni trgi

37. poudarja, da so nedavne špekulacije na področju kmetijskih proizvodov privedle do višjih cen osnovnih živil;
38. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Komisiji in Svetu.